

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3634-14

meddelad i Stockholm den 18 mars 2015

KLAGANDE

AA
Östgöta Correspondenten
581 89 Linköping

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 13 juni 2014 i mål nr 3401-14, se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och Arbetsförmedlingens beslut och visar målet åter till Arbetsförmedlingen för ny prövning i enlighet med vad som sägs under Skälen för avgörandet.

BAKGRUND

AA, reporter på Östgöta Correspondenten, begärde att från Arbetsförmedlingen få ut bl.a. en förteckning över företag, organisationer, institutioner och andra som på uppdrag av Arbetsförmedlingen (Linköpings-enheten) sysselsätter och handleder personer inskrivna i jobb- och utvecklings-garantins fas tre, även kallad sysselsättningsfasen.

Dok.Id 155452

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
3634-14

Arbetsförmedlingen avslag hennes begäran och anförde bl.a. följande. Uppgift om att en arbetsgivare uppbär arbetsmarknadspolitiskt stöd, exempelvis anordnarbidrag för att ta emot en person inom ramen för sysselsättningsfasen och i vilken omfattning detta sker m.m., omfattas av sekretess enligt 28 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Det står inte klart att uppgifterna kan lämnas ut utan att den enskilde lider skada.

Kammarrätten i Stockholm avslag AAs överklagande. Enligt kammarrätten var de begärda uppgifterna att jämställa med uppgifter i ”ärende om anställningsfrämjande åtgärd” (jfr RÅ 1996 ref. 79) och rörde enskildas affärs- eller driftförhållanden. Kammarrätten fann vidare att det inte stod klart att de handlingar som AA ville ta del av kunde lämnas ut utan risk för skada för de aktuella företagen eller organisationerna.

YRKANDE M.M.

AA fullföljer sin talan och anför bl.a. följande. Sysselsättnings-fasen bekostas med skattepengar och avser stora belopp. Det är därför av stort allmänintresse att medborgarna har insyn i verksamheten. En placering av en arbetslös person rör inte en arbetsgivares ordinarie drift eller verksamhet eftersom personen står under tillsyn av Arbetsförmedlingen. Anordnarbidraget är inte heller till för att hjälpa upp en svag ekonomi hos anordnaren och uppgift om att någon får sådant stöd kan därför inte skada anordnarens konkurrenskraft. Arbetsförmedlingen har inte visat på vilket sätt anordnare skulle ta skada av att uppgifterna blir offentliga. Sekretessen gäller inte beslut i ärende. Att uppdra åt någon att vara sysselsättningsanordnare är ett beslut i ärende.

Arbetsförmedlingen har kommit in med ett yttrande i vilket bl.a. följande anföras. Att ett företag tar emot arbetssökande för sysselsättning i fas tre inom jobb- och utvecklingsgarantin innebär att företaget i upp till två år har ansvar för att erbjuda den arbetssökande sysselsättning, för att arbetsmiljön uppfyller de krav som ställs i vissa bestämmelser i arbetsmiljölagen och för att tillhandahålla en handledare. För handledningen och eventuella merkostnader får företaget 225 kr per dag i

ekonomiskt stöd. Därmed bör en uppgift om att ett företag anordnar sysselsättning i fas tre anses utgöra en sådan uppgift om företagets verksamhet, organisation, budget m.m. som omfattas av begreppet ”affärs- eller driftförhållanden”.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Vad målet gäller

Den fråga Högsta förvaltningsdomstolen har att ta ställning till är om sekretess hindrar att Arbetsförmedlingen på begäran av en journalist lämnar ut en förteckning över anordnare inom jobb- och utvecklingsgarantins fas tre.

Rättslig reglering m.m.

Enligt 1 § förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin är syftet med detta arbetsmarknadspolitiska program att erbjuda personer som varit arbetslösa under lång tid individuellt utformade insatser för att de så snabbt som möjligt ska få arbete.

Av 18 § i förordningen framgår att ekonomiskt stöd får lämnas bl.a. till den som anordnar sysselsättning i programmets fas tre.

Enligt 28 kap. 12 § OSL gäller sekretess i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada. Något undantag görs inte för beslut i ärendet.

Bestämmelsen har således ett s.k. omvänt skaderekvisit, som utgår från att sekretess är huvudregel. Med skada menas ekonomisk skada och med enskild både fysiska och juridiska personer (prop. 1979/80:2 Del A s. 79 ff. och 226).

Av 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen framgår att om en allmän handling inte kan tillhandahållas utan röjande av sådan del av handlingen som inte får lämnas ut, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Högsta förvaltningsdomstolen har tidigare funnit att uppgift om huruvida ett aktiebolag erhållit rekryteringsstöd, lönebidrag m.m. varit att betrakta som uppgift i ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder och därmed skulle kunna omfattas av bestämmelsen i numera 28 kap. 12 § OSL (RÅ 1996 ref. 79). Detsamma bör gälla i fråga om uppgift om anordnare av sysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantins fas tre.

Sekretess enligt nämnda bestämmelse förutsätter vidare att uppgiften avser en enskilds affärs- eller driftförhållanden. I offentlighets- och sekretesslagen förekommer begreppet affärs- eller driftförhållanden huvudsakligen i bestämmelser som rör affärsverksamhet av skilda slag. Av förarbeten och praxis får anses framgå att begreppet har en vidsträckt betydelse och i praktiken täcker det som ligger inom ramen för en affärsverksamhet (jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 144 ff. angående sekretess i myndighets affärsverksamhet samt bl.a. RÅ 2003 ref. 28). En affärsverksamhet kan föreligga även om verksamheten har begränsad omfattning och det inte finns något egentligt vinstsyfte.

I RÅ 1996 ref. 79 fann Högsta förvaltningsdomstolen att de efterfrågade uppgifterna om eventuellt rekryteringsstöd, lönebidrag eller annat arbetsmarknadspolitiskt stöd var hänförliga till det berörda bolagets affärs- och driftförhållanden. Detsamma bör gälla uppgifter om en anordnare inom jobb- och utvecklingsgarantins fas tre, när långtidsarbetslösa personer sysselsätts i dennes affärsverksamhet.

I det nu aktuella målet avser begäran om utlämnande inte uppgifter om någon särskilt utpekad anordnare, utan en förteckning över anordnare inom jobb- och utvecklingsgarantins fas tre. Av förteckningen framgår att vissa av anordnarna är

Mål nr
3634-14

myndigheter och därmed inte omfattas av sekretesskyddet för enskilda enligt 28 kap. 12 § OSL. Utlämnande av uppgift om dessa anordnare kan således inte vägras med stöd av den bestämmelsen. Detsamma gäller uppgifter om anordnare där arbetslösa sysselsätts i en verksamhet som inte kan anses utgöra affärsverksamhet.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening framstår det som oklart om Arbetsförmedlingens prövning har avsett var och en av anordnarna och inte enbart förteckningen som sådan. Målet ska därför visas åter till Arbetsförmedlingen för ny prövning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Gustaf Sandström, Elisabeth Rynning, Inga-Lill Askersjö och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Boman.